

"הסיפור עם חמאס [?] לא תם ולא נשלם"

written by מאיר בן שבת | 17.01.2025

למה, לדעתך, ישראל הסכימה לעסקה הזאת, למרות המחיר הכבד?

ההחלטה להסכים לעסקה היא תולדה של כמה סיבות: ראשית [?] המחויבות הערכית: חובתה המוסרית העליונה של המדינה, כלפי אזרחים שעליהם היא לא הגנה כנדרש וכלפי חיילים שנחטפו כשמילאו את שליחותם, זהו ביטוי לערבות ההדדית העמוקה שמחברת בינינו וזוהי גם זוהי הצלת נפשות. שנית, תחושת הדשדוש והשחיקה בדפוס הפעולה הנוכחי והמשמעות שלה בנוגע לממד הזמן שהוא קריטי בעניין החטופים ושלישית, השפעת האולטימטום של טראמפ שאמנם כוון לחמאס, אבל יצר בצד הישראלי רצון לספק לנשיא הנבחר הצלחה בתחילת דרכו, שתהווה נקודת פתיחה טובה למערכת היחסים ביום שלאחר ההשבעה, במיוחד לנוכח האתגרים הנוספים הרבים שעל סדר היום.

איך עסקת החטופים תשפיע על ההרתעה של ישראל מול חמאס?

האויבים שלנו מכירים את רגישותנו לחיי חטופים. זו הסיבה לכך שהם פועלים בדפוס הזה. ההסכם ינציח את השיטה הזו מצד כל אויבינו. מחבל שיבקש "תעודת ביטוח" לעצמו יצטרך בסה"כ לשלב מרכיב של חטיפה בפיגוע שיבצע. המקרה הנוכחי, שבו ארגון הטרור סוחט גם עבור תינוקות וקשישים עלול להוות תקדים שיכניס רעיונות ויסכן גם אוכלוסיות כאלה.

יש טענות שהעסקה תחזק את חמאס [?] איך אתה רואה את זה?

צריך לשמוח על חזרתם של חטופים אבל אסור לטשטש את המחירים ואת הסיכונים שההסכם מביא עמו. אני אומר זאת לא כדי להכשיל את העסקה או להתנצח, אלא כדי להישיר מבט אל המציאות המתהווה ולדעת להתמודד עם האתגרים. ההסכם יחזק את חמאס לא רק בעזה, אלא גם ביו"ש [?] אזור מגוריהם של חלק מהמחבלים שישתחררו. חמאס ספג מכה קשה אבל בשום אופן לא אנושה וגם לא בלתי הפיכה. אלפי הלוחמים שנשארו לו אינם פועלים כרגע במסגרות צבאיות מאורגנות, אבל בקלות יוכלו לחזור לכך. יש לו עוד קילומטרים רבים של מנהרות שלא טופלו, אמצעי לחימה רבים וכנראה גם יכולת ייצור. הוא שולט בכל מקום שצה"ל אינו נוכח בו. המפקדה שלו מתפקדת והוא מקיים תיאום יעיל בין מנהיגיו בחו"ל ובשטח. ההסכם יסדר לאוכלוסייה שהוא היה ונשאר השליט למרות כל מה שישראל עשתה. אם השליטה במעבר רפיח תועבר מידי ישראל לגורם אחר אז חמאס יקבל בפועל גם את השליטה בעורק החמצן העיקרי לרצועה, מה שיעצים את יכולותיו ואת משילותו.

מהם הסיכונים הביטחוניים המידיים שישראל לקחה בעסקה הזו?

הסיכון העיקרי: חזרת חמאס למוקד סדר היום כגורם הכוח המרכזי ברצועה. מלבד זאת: ארגון

שורותיו והתחמשותו בעזה, התחזקותו ביו"ש, תגבור הטרור במחבלים המשוחררים וביסוס שיטת פיגועי המיקוח.

האם השלכותיה של העסקה הנוכחית היא שבעתיד ישראל תצטרך לשלם מחיר דומה או אפילו גבוה יותר בעסקאות דומות?

המחשבה שיהיו עסקאות דומות בעתיד היא כשלעצמה מצמררת. ישראל צריכה לעשות כל שביכולתה כדי למנוע זאת. לצערי, ההסכם הנוכחי לא תורם לכך. יש כיווני פעולה שצריך לבחון מחדש את עמדתנו ביחס אליהם, אבל רק לאחר שחרור כל החטופים שבעזה.

איך תשפיע העסקה על אמון הציבור בממשלה ובצבא?

אינני מומחה בתחום הזה. אני מניח שיש לכך השפעות מנוגדות: מצד אחד זה מחזק את ערך הערבות ההדדית ומצביע על חזקה של החברה שלנו ש"לא משאירה פצועים בשטח". מצד שני זה מעורר זעם לנוכח המחיר הכבד והעובדה שחמאס מקבל תמורה על פשעי מלחמה מפלצתיים שביצע נגדנו.

מה דעתך על הלחץ הכבד של טראמפ להגיע לעסקת חטופים לפני כניסתו לתפקיד, והאם נתניהו התקפל ונכנע?

המאמצים שישראל עשתה להשלים את העסקה לפני פקיעת האולטימטום של טראמפ ייזקפו לזכותה בעיני הממשל הנכנס. זאת עמדה טובה לפתיחת היחסים בין הממשלים בירושלים ובוושינגטון. אבל צריך לומר ביושר שהתהליך שהוביל לכך (איום של טראמפ שהפעיל לחץ על ישראל יותר מאשר על חמאס) הוא מודל שעלול להעביר מסר לא נכון ליריבים במזרח התיכון. הממשל החדש צריך לנקוט צעדים שיסירו מחשבה כזאת מראשיהם של השחקנים השונים.

ישראל תקבל 33 חטופים בשלב הראשון, מרביתם כנראה חיים, אך משאירה מאחור עוד 65 ישראלים בשבי חמאס. אילו נכסים יישארו בידי ישראל כדי לאפשר את שחרורם של הנותרים מאחור?

אכן יש מקום לדאגה לגבי היכולת להבטיח את השלב הבא של העסקה. לאחר ויתור על המנופים המשמעותיים ביותר שבידינו, יהיה קשה לכפות את השלב השני ואני מניח שחמאס ינצל את השיפור במצבו, ינקוט פרובוקציות וידרוש מחירים נוספים על אלה שבהסכם, שגם כך הם גבוהים מאוד.

האם ישראל תוכל לחדש את המלחמה?

זה לא יהיה פשוט. לטראמפ יש תוכניות גדולות לאזורנו ומלחמה בעזה נתפסת כגורם מפריע לכך. לכן סביר שווינגטון תעדיף פעולות צבאיות מוגבלות ולא מלחמה. אבל לא רק השיקול המדיני פועל, אלא גם השיקול המבצעי. לא יהיה פשוט להילחם עם אויב שרוחו התחזקה,

משאביו גדלו, והתאפשרה לו שהות לארגן את שורותיו ולהתכונן מולנו. גם החשש מפני פגיעה בחטופים ימשיך ללוות את הפעילות הישראלית ולהגדיל את המורכבות.

אילו עוד סכנות יש בהסכס?

עניין שיקום הרצועה לא צפוי בשלב הנוכחי, אבל כדאי להבין את משמעותו. זה נושא סבוך, עתיר פרטים, שנראה כאילו הוא קשור לתחום ההומניטרי או הסוציאלי אבל הוא המשפיע העיקרי על בניין הכוח הצבאי של חמאס. הניסיון מחייב לקבוע: שיקום אזרחי של הרצועה הוא שיקום צבאי של חמאס. שום גורם לא יצליח למנוע את השימוש שחמאס יעשה בחומרים ובאמצעים שיוכנסו לשיקום תשתיות ומבנים או לפקח על כך. לא נדרש דמיון כדי להבין מה חמאס יעשה עם דחפורים, מלט, ברזל וחומרים דו-שימושיים נוספים. לכן, כל עוד חמאס הוא גורם הכוח המרכזי ברצועה, אסור לאפשר שיקום.

*נשיא ארה"ב ביידן אמר לרגל יום השואה: "אנשים כבר שוכחים שחמאס ביצע את הטרור הזה. אני לא שכחתי, אנחנו לעולם לא נשכח". גם אנחנו. 15 החודשים שחלפו מתחילת המלחמה, סיפקו אינספור עדויות לעוצמתה ולחוסנה של ישראל, לנחישות ולערבות ההדדית. נידרש להן גם בהמשך. לא אלמן ישראל.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 17.01.2025.